

علائم و نشانه‌های سل کودکان:

بیماری سل در کودکان معمولاً بدون علامت است. گاهی علائم غیر اختصاصی از قبیل: تب، کاهش وزن و تعریق وجود دارد. هرچه سن کودک کمتر باشد علائم بیماری سل خفیف‌تر و غیر اختصاصی‌تر می‌باشد. در سنین نوجوانی، علائم بیماری سل، مشابه بالغین و به صورت سرفه‌های مزمن خلط‌دار، کاهش وزن و تب و تعریق شبانه است. نشانه‌های سل خارج ریوی، بستگی به عضو درگیر دارد که در اکثر موارد در کودکان به صورت بزرگ‌تر شدن غدد لنفاوی گردنی است.

تشخیص سل در کودکان:

با توجه به اینکه کودکان مبتلا به سل اکثراً بدون علامت هستند و سل ریوی در آنها از نوع کم باسیل است و از طرفی جدا کردن میکروب سل در کودکان بسیار مشکل است، تشخیص سل در کودکان آسان نیست. گرفتن سابقه خانوادگی ابتلا به سل در خانواده اهمیت زیادی دارد. با توجه

انتقال بیماری سل به عوامل مختلفی از قبیل: مدت زمان تماس، تعداد میکروب سل، و وضعیت تغذیه‌ای کودک بستگی دارد. سوء تغذیه کودک در سنین اولیه کودکی، مکان‌های پر ازدحام و کوچک، بهترین شرایط برای تسهیل انتقال عفونت به کودکان است.

آیا تمامی کودکانی که با میکروب سل آلوده شده‌اند به این بیماری مبتلا می‌شوند؟

ورود میکروب سل به ریه‌ها مساوی با ابتلا به سل نیست. در این حالت سیستم ایمنی کودک در برابر میکروب، دفاع کرده و میکروب را غیرفعال می‌سازد. کودک آلوده به میکروب سل کاملاً سالم بوده و بدون علائم بیماری است. رادیوگرافی ریه‌ها طبیعی است و تنها یافته، مثبت شدن تست پوستی سل (تست توبرکولین) می‌باشد.

آیا سل کودکان مسری است؟

کودکان در اکثر موارد مبتلا به سل ریوی خلط، منفی هستند که قابل سرایت نیست. میزان میکروب سل در خلط کودکان کم بوده و اصطلاحاً سل کودکان را سل کم باسیل می‌نامند. از طرفی، کودکان به میزان بیشتر از بالغین مبتلا به سل خارج ریوی می‌شوند که این نوع سل در اغلب موارد مسری نیست.

بیماری سل در کودکان سل چیست؟

بیماری سل یکی از قدیمی‌ترین بیماری‌های شناخته شده بشر است که سابقه آن به مصر باستان برمی‌گردد. این بیماری عفونی، ناشی از میکروب سل است که اکثراً ریه‌ها را مبتلا می‌سازد که اصطلاحاً (سل ریوی) می‌گویند. همچنین بیماری سل می‌تواند بجز ریه‌ها، ستون مهره‌ها (فقرات)، غدد لنفاوی دستگاه گوارش، کلیه‌ها و سایر قسمت‌های بدن را نیز درگیر نماید که در این صورت (سل خارج ریوی) نامیده می‌شود.

بیماری سل چگونه به کودکان منتقل می‌شود؟

میکروب سل به صورت ذرات ریز از طریق سرفه، عطسه، صحبت و یا خنده، توسط فردی که مبتلا به سل ریوی است در هوا پخش می‌شود. این ذرات میکروبی بسیار کوچک هستند و در هوای موجود در فضای بسته برای مدت طولانی به طور معلق باقی می‌مانند. کودکانی که در تماس نزدیک با فرد مبتلا به سل ریوی هستند، توسط میکروب سل آلوده می‌شوند.

دانشگاه علوم پزشکی تهران
قطب جامع علمی طب کودکان
بیمارستان مرکز طبی کودکان
(واحد آموزش سلامت)

بیماری سل در کودکان

نحوه پیشگیری سل در کودکان:

کودکانی که در تماس نزدیک با فرد مبتلا به سل ریوی قرار دارند بایستی از قرص ایزونیاژید به مدت ۹ ماه به عنوان پیشگیری استفاده نمایند. تزریق واکسن «ب.ت.ژ» در دوره نوزادی از فرم‌های پیشرفته سل از قبیل: سل مغزی، و سل منتشر، جلوگیری می‌کند. در نهایت، مؤثرترین برنامه جهت پیشگیری از بیماری سل در کودکان، درمان کوتاه‌مدت سل ریوی و نظارت مستقیم بالغین مبتلا به بیماری سل می‌باشد.

بیمارستان آموزشی درمانی پژوهشی مرکز طبی کودکان:
آدرس: تهران، انتهای بلوار کشاورز، خیابان دکتر محمد قریب، جنب
بیمارستان امام خمینی (ره)، پلاک ۶۲، مرکز طبی کودکان
وبسایت بیمارستان: (آموزش به بیمار)
<http://chmc.tums.ac.ir>

به اینکه منبع انتقال میکروب سل به کودکان، ابتلاء فرد به سل ریوی خلط مثبت باشد، بررسی کلیه کودکانی که در تماس نزدیک با بیماران قرار دارند ضروری است. بررسی‌های دیگر شامل: رادیوگرافی ریه‌ها، تست پوستی سل، آزمایش خلط یا شیرۀ معده در سه نوبت از نظر میکروب سل پس از هشت ساعت ناشتایی و معاینه بالینی دقیق توسط پزشک است.

درمان سل کودکان چگونه است؟

درمان سل کودکان مشابه سل در بالغین است. درمان شامل استفاده از چهار داروی خوراکی ضد سل است که این روش درمانی را درمان دارویی کوتاه‌مدت سل می‌نامند. داروها شامل: قرص ایزونیاژید، قطره یا کپسول ریفامپین، قرص اتامبوتول و قرص پیرازینامید است. داروها روزانه و صبح ناشتا می‌بایست به کودک داده شود. طول مدت درمان به طور معمول ۶ ماه است و معاینه بالینی کودکان، ماهیانه توسط پزشک باید صورت گیرد.